

Posudek vedoucího diplomové práce

Bc. Stanislav Janovský

Complex Sentences in Political and Newspaper Discourse

Vedoucí práce: PhDr. Petra Huschová, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Ing. Markéta Blažková, Ph.D.

Cílem diplomové práce je popsat typickou strukturu podřadného souvětí v novinovém diskurzu s politickou tematikou a v politických projevech, a zhodnotit podobnosti a odlišnosti v užití vět vedlejších z hlediska jejich funkce a formy.

Teoretická část a práce se zdroji

Podrobná teoretická část představuje ucelený rámec pro analýzu sebraného korpusu. Je členěna do pěti kapitol: kapitola 1 definuje větu, vymezuje rozdíl mezi větou hlavní a vedlejší, a krátce představuje typy souvětí; kapitola 2 popisuje věty finitní, nefinitní a neslovesné; kapitola 3 uvádí taxonomii vedlejších vět dle funkce, tj. obsahové (3.1), vztažné (3.2), přístavkové (3.3) a příslovečné (3.4). Kapitoly 4 a 5 představují novinový diskurz a politické projevy, obě jsou zpracovány s ohledem na cíle analýzy.

K sestavení teoretického rámce autor využívá dostatečný počet relevantních zdrojů. Zdařile komentuje terminologickou nejednotnost a diskutuje odlišné přístupy (např. 3.1, 3.2.1, 3.3, 3.4). Získané teoretické poznatky zpracovává s ohledem na cíl své analýzy a uvádí, jak bude k jednotlivým kategoriím vět přistupovat. Oceňuji rovněž práci s příklady při vysvětlování terminologie a popisu jednotlivých kategorií vět.

V podkapitole 3.4 by bylo přínosné shrnout, na které aspekty vět příslovečných (kromě formy) se analýza zaměří. Některé části teorie by mohly být zestručněny, např. v 3.1.2 popis struktury tázací věty obsahové a otázky.

Praktická část

V úvodu praktické části (kapitola 6) autor formuluje cíle analýzy, podrobně popisuje metodologii, korpusová data a organizaci korpusu. V podkapitole 6.2 přehledně prezentuje celkové zhodnocení korpusových dat, rozdíly v proporčním zastoupení jednotlivých forem a funkcí vět vedlejších komentuje s ohledem na specifika zvolených diskurzů a svá zjištění podporuje relevantními studiemi. Podkapitoly 6.3-6.7 představují a shrnují výsledky analýzy vybraných aspektů jednotlivých kategorií vedlejších vět (obsahové, vztažné, přístavkové, příslovečné, jiné). Oceňuji, že kromě finitní/nefinitní formy vět autor hodnotí i sémantické aspekty, podrobně se věnuje kontextům výskytů a získaná kvantitativní data interpretuje s ohledem na zvolené diskurzy. Jednotlivá zjištění diskutuje na základě vhodně zvolených příkladů a porovnává je s poznatky vybraných odborných studií. Celkově hodnotím analýzu jako zdařilou, poukazuje na zajímavá zjištění týkající se vedlejších vět jak obecně, tak v závislosti na typu diskurzu. Kladně hodnotím i podrobně zanalyzovaný korpus.

V praktické části postrádám kategorii neurčitých případů. Napříč podkapitolami v části 6.4 se zbytečně opakuje vysvětlování a poukazování na rozdíl mezi restriktivní a nerestriktivní postmodifikací. Klasifikace některých výskytů v příloženém korpusu je diskutabilní, např. L1 na str. 87, a.1 na str. 92; některá souvětí nebyla do korpusu zahrnuta, např. první souvětí v projevu D (str. 81).

Jazyková a formální stránka

Práce splňuje požadavky, autor v úvodu deklaruje využití nástrojů AI při vyhledávání zdrojů a kontrole jazykových formulací některých částí textu. Objevují se občasné nepřesnosti ve formulaci myšlenek a překlepy. Studie Malá (2005), na kterou autor odkazuje na str. 60, chybí v bibliografii. Očekávala bych, že text práce bude zarovnán do bloku. U příkladů v části praktické by mohla být v závorce uvedena zkratka PS/NR, aby bylo hned patrné, ke kterému diskurzu věta patří. V příloze I a II nejsou vždy vedlejší věty jednoznačně/správně barevně vyznačeny (např. N5, c.5, n.1); vedlejší věty v souvětích mohly být číslovány – zejména u výskytu dvou a více obsahových vět za sebou je pouze barevné značení nepřehledné (např. o.3) a může vést k chybnému určení počtu vedlejších vět (n.4).

Návrh otázek pro diskusi při obhajobě

1. I přestože uvádíte, že jste si vědom nejednoznačných interpretací (např. v 6.4.2 infinitivní věty vztažné a účelové; v 6.6.1 spojky v adverbálních větách), všechny výskyty kategorizujete jednoznačně. Na základě jakých faktorů jste záměr autora článku/projevu vždy jednoznačně interpretoval?
2. S ohledem na získané teoretické poznatky i vlastní analýzu okomentujte status substantivních vztažných vět (*nominal relative clauses*). V teoretické části jsou zařazeny a popsány v rámci vět vztažných (3.2.1), v praktické části v rámci vět obsahových (6.3.2).
3. V metodologii (str. 32) argumentujete, že do korpusu nezahrnujete souvětí, jejichž součástí je přímá řeč, protože v analýze novinového diskurzu cílíte pouze na typické rysy psaného jazyka. Důvod neanalyzovat přímou řeč je zřejmý, ale u souvětí, která obsahují přímou řeč/její část, je tento přístup diskutabilní, viz např. novinový článek f. (str. 97):
  - *In a pre-dawn address from the Kremlin, President Putin warned that any western retaliation would provoke a response “never seen in history”.*
  - *Biden warned that excluding Russia from the Swift international payments system, which Johnson is pushing for, was not an option because “that’s not the position the rest of Europe chooses to take”.*Jak by mohla být taková souvětí analyzována?

Předložená diplomová práce je pečlivě zpracovaná, autor získaná data zdařile interpretoval a vyvodil řadu zajímavých zjištění o užití vedlejších vět v závislosti na funkcích diskurzu. Na základě výše uvedeného navrhuji hodnocení **A** a doporučuji práci k obhajobě.